

Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Adalet Komisyonları raporları (1/432)

T. C.

Başvekâlet

Muamêlât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71 - 323/6 - 1025

10 . V . 1945

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine dair Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 3 . V . 1945 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başbakan
Ş. Saracoğlu

Gerekçe

Beş senedenberi devam eden olağanüstü hallerde seferberlik ilân edilmediği halde cezai ve hukuki mahiyetteki seferberliğe ait bir çok hükümler hariç olmak üzere seferin bir çok icapları yapılmıştır. Halen de resmen seferberlik ilân edilmediği halde Kamutayca görülen lüzum üzerine 20 Şubat 1945 tarihinde Almanya ve Japonya'ya harp ilân edilmiştir.

Halbuki mevutt kanunlarımızda sefere ve harbe ait cezai ve hukuki hükümlerin tatbiki seferberliğe ve harp vukua geldiği zamana münhasır kalmıştır. Bugünkü durumda olduğu gibi olağanüstü hallerde veya olağanüstü hal içinde iken harp ilânı halinde sefere, seferberliğe ve harbe ait hükümlerin tatbik edileceğine dair kanuni bir sarahat olmadığı gibi bugünkü durumun icabı olarak herhangi bir yerde ve bir zamanda seferberlik ilân edilmeksizin dahi fiili bir çarpışma olabilir. Bu zamanda ise seferberliğe ait gerek hukuki gerek cezai hükümlerin tatbiki icap edebilir. İşte bu gibi zamanlarda Hükümetin Yüksek Kamutaydan aldığı yetkiye dayanarak seferi hükümlerle harp hükümlerinden hepsinin veya gerekli bir kısmının tatbik sahasına konması zarureti hâsıl olabilir.

Ancak hâdise bu şekilde mütalâa olunmakla beraber sefer ve seferberlikle olağanüstü hallerin harp halinden tamamıyla tefrik edilmesi uygun görülerek harp halindeki hükümler iki cepheden mütalâa olunmuştur. Birincisi, kanunlarda esasen cürüm addedilipte harp hali teşdit sebebi olarak kabul edilen hallerdir. Bu hallerde yukarıdaki mucip sebeplere göre vaziyetin takdiri Başkanlar Kuruluna verilmiş bulunmaktadır. İkinci hal, harp halinin teşdit sebebi olmayıpta cürmün aslı unsurunu teşkil eden vaziyetlerdir. Bu hallerde fiilin büsbütün cezasız kalmaması düşüncesiyle üçüncü fıkrada tasarıda yazılı olduğu şekilde fiili muhasamatın başlamasıyla harp hükümlerinin mutlak surette tatbiki cihetine gidilmiştir.

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 1/432

Karar No. 22

22. V. 1945

Yüksek Başkanlığa

1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncu maddesinin değiştirilmesine dair Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 10.V.1945 gün ve 71-323/6-1025 sayılı tezkeresiyle Yüksek Başkanlığa sunulan ve komisyonumuza da havale buyurulan kanun tasarısı Millî Savunma ve Adalet Bakanlıkları mümessilleri de hazır olduğu halde komisyonumuz tarafından incelendi.

Bugünkü harplerin özelliklerinden olmak üzere harp ilânı işinde eskiden tatbik edilen usullerin dışına çıkılmakta ve seferberlik ilân edilmeksizin eylemli çarpışmalar vukua gelebilmektedir.

Harp ilân edilmeksizin fiilen çarpışmaların başlaması halinde veyahut bugünkü durumda olduğu gibi olağanüstü hallerde veya olağanüstü hal içinde iken harp ilânı halinde sefere ve seferberliğe ve harbe ait hükümlerin tatbik edileceğine dair mevcut kanunlarımızda bir sarahat olmayıp sefere ve harbe dair cezai ve hukuki hükümlerin uygulanabilmesi ancak seferberliğin ilân edilmesine ve harbin vukua gelmesine munhasır tutulmuştur.

Halbuki yukarıda sözü geçen hallerde seferberliğe ait hukuki ve cezai hükümlerin uygulanması icabedebilir.

Bundan başka Türk Ceza Kanununda harp devrine ait cürümler ve cezalar izah olunurken «harp hali, harp zamanı ve harp esnası» gibi değişik tâbirler kullanılmış olup bu hallerde yazılı hükümlerden hangilerinin nerelerde ve hangi zamanlarda uygulanacağı kesin olarak çizilemediğinden karışıklığa sebep olabileceği düşünülmüştür.

Kanunlarımızdaki bu boşluğu doldurmak

maksadiyle yukarıda sözü geçen değişik hallerde uygulanması gereken kanunî hükümlerin ne zaman ve nerelerde uygulanacağı veya bunlardan ne suretle vazgeçileceği hakkında Bakanlar Kuruluna salâhiyet vermeği nağlıyan ve harp halinin, cürmün asli unsurunun teşkil ettiği hallerde eylemin büsbütün cezasız kalmaması için eylemli muhasematın başlamasıyla harp hükümlerinin mutlak surette uygulanması lüzumunu belirten bu kanun tasarısı Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Ancak Hükümetin teklif ettiği maddenin üçüncü fıkrasındaki «muhasematın başlaması» sözü, daha ziyade açıklanmak maksadiyle «Eylemli muhasematın başlaması» şeklinde yazılmış ve bu suretle tasarı oybirliğiyle kabul olunmuştur.

Havalesi mucibince Adalet Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Millî S. Ko. Baş.	Sözcü	Kâtip
Sinob	Ağrı	Konya
C. K. İncedayı	H. Tuğaç	V. Bilgin
Bolu	Bursa	Bursa
A. Alptögan	A. Ath	N. Tınaz
Çankırı	Çorum	Diyarbakır
Dr. A. Arkan	E. S. Akgöl	K. Seviüktekin
Erzurum	Erzurum	Gaziantep
A. Akyürek	Z. Soydemir	Dr. M. Canbolat
Gümüşane	Hatay	İsparta
Ş. Erdoğan	E. Durukan	C. Tüzemen
İstanbul	Kars	Kayseri
Ş. A. Ögel	H. Durudoğan	N. Toker
Kırklareli	Mardin	Tekirdağ
K. Doğan	Dr. A. Uras	R. Apak
	Tokad	
	S. Çelikkol	

T. C.

Adalet Komisyonu

Esas No. 1/432

Karar No. 40

28 . VI . 1945

Yüksek Başkanlığa

1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine dair Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 3 . V . 1945 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarısı havalesi gereğince Millî Savunma Komisyonunun raporuyla birlikte Komisyonumuza da verilmesi üzerine bu iş; Adalet ve Millî Savunma Bakanlıkları temsilcileri de bulunduğu halde görüşüldü, incelendi.

Olağanüstü hallerde seferberlik ilân edilmeksizin harp ilân olunduğu veya muhasamat fiilen başladığı takdirde sefere ve seferberliğe ve harbe ait kanunlarımızda yazılı hükümlerin ne suretle uygulanacağına dair bir sarahat olmamasından doğan noksanları telâfi için bu hükümlerden hangilerinin, nerelerde veya ne zaman uygulanacağına ve bunlardan ne suretle vazgeçilebileceğinin belirtilmesi yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesini ve şu kadar ki, harp halinin; suçun aslı unsurunu teşkil eden hallerden fiilî muhasamatın başlaması ile bu hükümlerin salt olarak yürürlüğe girmesini tazammun etmek üzere 1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesinde yapılan değişiklikler Komisyonumuzca da uygun

görölmüş ve yalnız Bakanlar Kurulunun bu yolda vereceği kararın Hükümet tarafından Büyük Millet Meclisine arz edilmesini sağlamak üzere maddenin ikinci bendinin sonuna bir fıkra eklenmiştir.

Bundan başka, maddenin üçüncü bendindeki (cürmün) yerine (suğun) ve (eylemlî) yerine (fiilî), (mutlak) yerine de (salt) kelimeleri konmuştur.

Kamutaya arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet' Ko. Başkanı

Kayseri

E. Ösoy

Kâtip

Manisa

F. Uslu

Denizli

H. Günver

Katamonu

Dr. F. Ecevit

Rize

Dr. S. A. Dilemre

Bu rapor Sözcüsü

Konya

H. Karagülle

Antalya

N. Aksoy

Denizli

N. Küçüka

Kaştamonu

A. Binkaya

Balıkesir

O. N. Burcu

İstanbul

Dr. K. C. Berksoy

Kocaeli

S. Yargı

Sinoh

C. Atay

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 3. — I - Seferberlik, icaba göre ya genel veya kısmî olur.

II - Olağanüstü hallerde se-

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 3. — 1. Seferberlik, icaba göre ya genel veya kısmî olur.

2. Olağanüstü hallerde se-

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1211 sayılı Seferberlik Kanununun 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 3. —

1. Seferberlik icaba göre ya genel veya kısmî olur.

2. Olağanüstü hallerde sefer-

ferberlik ilân edilmeksizin harp ilân edildiği veya muhasemat fiilen başladığı takdirde kanunlarda yazılı sefere ve seferberliğe ait hükümlerle yine kanunlarda harp hali, harp zamanı ve harp esnası gibi hallerde uygulanacağı yazılı hükümlerden hangilerinin, nerelerde veya ne zaman uygulanacağı ve bunlardan ne suretle vazgeçileceği Bakanlar Kurulunca tesbit ve ilân olunur.

III - Şu kadarki harp halinin cürmün aslı unsurunu teşkil ettiği hallerde muhasematın başlaması ile bu hükümler mutlak surette yürürlüğe girer.

MADDE 2. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başb.	Ad. B.
Ş. Saracoğlu	R. Türel
M. S. B.	İçiş. B.
A. R. Artunkal	Hilmi Uran
Dışiş. B. V.	Ma. B.
N. E. Sumer	N. E. Sumer
M. E. B.	Ba. B.
	Sırrı Day
Eko. B.	Sa. ve S. Y. B.
Fuad Sirmen	
G. ve T. B.	Ta. B.
Suad H. Ürgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Ula. B.	Ti. B.
A. F. Cebesoy	C. S. Siren

ferberlik ilân edilmeksizin harp ilân edildiği veya muhasemat fiilen başladığı takdirde kanunlarda yazılı sefere ve seferberliğe ait hükümlerle yine kanunlarda harp hali, harp zamanı ve harp esnası gibi hallerde uygulanacağı yazılı hükümlerden hangilerinin, nerelerde veya ne zaman uygulanacağı ve bunlardan ne suretle vazgeçileceği Bakanlar Kurulunca belirtilir ve ilân olunur.

3. Şu kadar ki, harp halinin cürmün asli unsurunu teşkil ettiği hallerde eylemler muhasematın başlaması ile bu hükümler mutlak surette yürürlüğe girer.

MADDE 2. — Hükümetin 2 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

berlik ilân edilmeksizin harp ilân edildiği veya muhasemat fiilen başladığı takdirde kanunlarda yazılı sefere ve seferberliğe ait hükümlerle yine kanunlarda harp hali, harp zamanı ve harp esnası gibi hallerde uygulanacağı yazılı hükümlerden hangilerinin, nerelerde veya ne zaman uygulanacağı ve bunlardan ne suretle vazgeçileceği Bakanlar Kurulu kararıyla belirtilir ve ilân olunur. Bu karar Büyük Millet Meclisine arz olunur.

3. Şu kadar ki, harp halinin suçun asli unsurunu teşkil ettiği hallerde fiili muhasematın başlaması ile bu hükümler salt olarak yürürlüğe girer.

MADDE 2. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.